

описує взаємозв'язки і вплив макроекономічних параметрів та дозволяє оцінити наслідки стресових подій для банківського сектора; чітко визначити часовий горизонт моделювання стресових ситуацій та схильність окремих банків до ризику; удосконалити отримання оцінок можливості дефолту позичальників на макрорівні; прогнозувати шокові сценарії тощо.

По-третє, необхідно забезпечити регулярність проведення стрес-тестування на макрорівні. Доцільно рекомендувати щотрічне стрес-тестування банківської системи. Однак у разі погіршення фінансової або політичної ситуації в Україні та зростання рівня ризикових операцій у вітчизняних банках є сенс запровадити щоквартальну практику проведення стрес-тестів. Доцільно проводити щорічне анкетування вітчизняних банків щодо рівня ризиків, на які вони наражаються у процесі своєї діяльності, а також ступеня їх важливості для кожного банку.

По-четверте, важливо інформувати громадськість про результати проведення макроекономічного стрес-тестування у спеціальних щорічних звітах НБУ, тим самим підвищуючи рівень транспарентності банківської системи. Позитивні результати можуть слугувати сигналом для всіх учасників ринку щодо активізації їх діяльності, а негативні, навпаки, здатні посісти паніку. Але, незважаючи на цей факт, публікація результатів стрес-тестування зі списками банків, які не витримали стрес, випадковує себе, оскільки таким чином всі без винятку банківські установи зможуть своєчасно зміцнювати власну капітальну базу. При цьому буде підтримуватись репутація національного регулятора як органу, який контролює ситуацію на банківському ринку, і довіра до нього з боку суспільства буде тільки зростати.

Очевидно, що стрес-тестування як інструмент антикризового управління представляє значний інтерес не тільки для великих банків, які планують активно розвивати свій бізнес і збільшувати капіталізацію, але насамперед для малих і середніх банківських установ. Оскільки внутрішні ресурси таких банків обмежені, втрати, спровоковані можливими несприятливими подіями, можуть значно похитнути їх стійкість.

На сьогоднішній день існують різні точки зору, що стосуються необхідності практичного застосування вітчизняними банками методик стрес-тестування. На думку одних представників банківського співтовариства, впровадження вищезгаданого антикризового інструментарію є необхідною процедурою, тому в умовах нестабільності він дозволяє визначати нестандартні комбінації факторів, що впливають на бізнес, і виявляти залежність між ними.

З іншого боку, не можна ігнорувати точку зору, яка стверджує, що стрес - тестування - досить дорога процедура, реалізація якої недоступна більшості малих і середніх банків (необхідна велика база даних, новітня комп'ютерна техніка, програмні засоби, спеціально навчений персонал).

Однак, сучасний стан банківської системи змушує користуватися такими інструментами антикризового управління, як стрес-тестування.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Андрієвская И. Стресс-тестирование: обзор методологий / И. Андрієвская // Управление в кредитной организации. — 2007. — № 5. — С. 88–96.
2. Про схвалення Методичних рекомендаций щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України : Постанова НБУ від 6 серп. 2009 р. № 460. — Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.
3. Про Подходы к организации стресс-тестирования в кредитных организациях (на основе обзора международной финансовой практики). Центральный банк Российской Федерации, 2003 [Электронный ресурс]. - Режим доступу: http://www.cbr.ru/analytics/bank_system/print.asp?file=stress.htm.
4. Тавасиев, А.М. Антикризисное управление кредитными организациями: учеб. пособие по анти-кризисному управлению / А.М. Тавасиев. – М.: Издательство «ЮНИТИ-ДАНА», 2010. – 480 с.
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.
6. Тарасевич Н.В. Види та значення комплексної оцінки фінансового стану банку/ Н.В.Тарасевич // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць.-2013.-№4 (51). – С.361-365.
7. Прийдун Л. Стрес-тестування кредитного ризику банку: загальна характеристика та особливості практичного застосування / Л. Прийдун // Вісник ТНЕУ. — 2011. — № 2. — С. 67–74.
8. Інформаційний портал [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.banki.ua>.
9. Тарасевич Н.В. Проблеми капіталізації банків в Україні / Н.В.Тарасевич // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць.-2013.-№1 (48). – С.295-299.
10. Офіційний сайт Центрального Банку Російської Федерації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cbr.ru>.

УДК 658.1

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ ФИНАНСОВО-ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Толпежников Р.А., д.е.н., доцент, доцент кафедри економіка предприятий, директор Учебно-наукового інститута економіки и менеджмента, ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет».

Маматова Л.Ш., аспірант кафедри економіка предприятий, ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет».

Толпежников Р.А., Маматова Л.Ш. Методические подходы к оценке финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия.

В статье рассматриваются особенности оценки финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия, рассмотрен механизм и методика оценки финансово-инвестиционного потенциала. Эффективное развитие предприятия в условиях рыночной конкуренции в большей степени зависит от уровня финансово-инвестиционной активности. Финансово-инвестиционный потенциал можно рассмотреть через изучение качества и количества инвестиционных и финансовых ресурсов, которые в свою очередь определяют возможности осуществления текущей деятельности и последующего развития промышленного предприятия. Таким образом, для эффективного анализа финансово-инвестиционного потенциала, необходима оценка максимально возможного количества ключевых показателей предприятия. Учитывая множество финансово-инвестиционных процессов, многообразие финансовых и инвестиционных показателей, различия в уровнях их оценки, степень отклонения показателей от нормативных значений, и возникающие при этом сложности в оценке финансово-инвестиционной устойчивости предприятия, необходимо проводить рейтинговую интегральную оценку финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия.

Ключевые слова: финансово-инвестиционный потенциал, финансово-инвестиционная устойчивость, методика оценки финансово-инвестиционного потенциала, инвестиционная деятельность, показатели финансово-инвестиционного потенциала.

Толпежников Р.О., Маматова Л.Ш. Методичні підходи до оцінки фінансово-інвестиційних потенціалу промислового підприємства. У статті розглядається особливості оцінки фінансово-інвестиційного потенціалу промислового підприємства, розглянуто механізм і методика оцінки фінансово-інвестиційного потенціалу. Ефективний розвиток підприємства в умовах ринкової конкуренції більшою мірою залежить від рівня фінансово-інвестиційної активності. Фінансово-інвестиційний потенціал можна розглянути через вивчення якості і кількості інвестиційних і фінансових ресурсів, які в свою чергу визначають можливості здійснення поточної діяльності і подальшого розвитку промислового підприємства. Таким чином, для ефективного аналізу фінансово-інвестиційного потенціалу, необхідна оцінка максимально можливої кількості ключових показників підприємства. Враховуючи безліч фінансово-інвестиційних процесів, різноманіття фінансових та інвестиційних показників, відмінності в рівнях їх оцінки, ступінь відхилення показників від нормативних значень, і

виникають при цьому складності в оцінці фінансово-інвестиційної стійкості підприємства, необхідно проводити рейтингову інтегральну оцінку фінансово-інвестиційного потенціалу промислового підприємства.

Ключові слова: фінансово-інвестиційний потенціал, фінансово-інвестиційна стійкість, методика оцінки фінансово-інвестиційного потенціалу, інвестиційна діяльність, показники фінансово-інвестиційного потенціалу

Tolpezhnikov R., Mamatova L. Methodological approaches to evaluation of financial and investment potential of industrial enterprises.

The article discusses the features of an estimation of financial-investment potential of industrial enterprise. The mechanism and method of estimation of financial-investment potential is analyzed. Effective development of the company in a competitive market is largely dependent on the level of financial and investment activity. Financial-investment potential can be considered through the study of the quality and quantity of investment and financial resources, which in turn determine the feasibility of the current activities and the subsequent development of the industrial enterprise. Thus, to analyze financial-investment potential effectively, it is obligatory to evaluation of the maximum possible number of key indicators of the enterprise. Taking into account the many financial-investment processes, a variety of financial-investment indicators, differences in their assessment of the degree of deviation from the standard values of parameters, and the concomitant difficulty in assessing the stability of the financial-investment companies, it is necessary to carry out the rating integral evaluation of financial-investment potential of industrial enterprises.

Keywords: financial-investment potential, financial-investment stability, method of estimating the financial-investment potential, investment, indicators of financial-investment potential

Постановка проблеми. В ринкових умовах суб'єкти хозяйствування самостійно прив�ають фінансові і инвестиційні ресурси, пытаються ефективно їх розмежувати в целях забезпечення бесперебойної діяльності. Самостійний пошук инвестиційних партнерів також обуславлює наявність обоснованих критеріїв вибора з точки зору фінансово-інвестиційної устойчивості. То єсть, в сучасних умовах фінансово-інвестиційна устойчивість виступає як якісною характеристикою економіческих можливостей підприємства та його партнерів. А забезпечення фінансово-інвестиційної устойчивості підприємств відноситься до найбільш важливих економіческих проблем в сучасних умовах.

Ітак, в сучасних умовах існує необхідність розробки єдиної методики аналізу забезпечення фінансово-інвестиційного потенціала з метою адаптації до сучасним умовам діяльності. В значительній мірі це обумовлено трансформаційними процесами в Україні, спрямованими на досягнення міжнародних стандартів в економічній діяльності.

В трудах зарубежних та отечественных економістів розглядається широкий круг питань, пов'язаних з аналізом забезпечення фінансово-інвестиційного состояння підприємства, його оцінюванням та управлінням [16].

Аналіз післядніх досліджень та публікацій Теоретико-методологіческі аспекти розвитку фінансово-інвестиційного потенціала розглядали в своїх роботах такі вітчизняні учени, як: Н.С. Краснокутська, А.М. Поддер'огина, Г. В. Савицька, В. М. Опарину, С. Ф. Покропівця, І. Т. Балабанов, Л. В. Перекрістова, Л. Ю. Андреєва, В. В. Ковалев, Л. П. Кураков, С. А. Анесянц, Н. П. Бааранников, Ю. Д. Батрин, И. А. Бородин, И. А. Бланк, Е. М. Бухвальд, А. Ю. Денисов, А. А. Володин, В. С. Золотарев, О. Б. Іванова, Е. Н. Лобанова, М. А. Лимітовський, Т. П. Любanova, Н. Ф. Самсонов, Е. С. Стоянова, Т. В. Теплова, Н. Х. Токаев, Э. А. Уткин, А. С. Галушко, В. М. Івахненко, Ю. И. Ляшенко, Л. П. Пелищенко, Л. М. Лях, И. Я. Сав'як, А. Д. Шеремет, В. В. Чепурко та інші, хоча недостаточне місце в них займається оцінка фінансової устойчивості. Практическі аспекти забезпечення були розглянуті наступними ученими: А. Быков, А. А. Вартанян, Э. Гафаров, Л. Д. Гительман, А. Ю. Денисов, А. В. Крючков, А. Синягин, А. Шатунов. Из зарубежних учених слідует отметить таких, как: Ю. Бригхем, Л. Гапенски, Х. Р. Герц, Э. М. Киган, Рікардо Дж. Родрігес, Роберт В. Колб, М. Х. Д. Філіппс, Дж. Р. Екклз та інші.

Цель дослідження - дослідження та обґрунтування можливостей використання традиційних методів аналізу забезпечення фінансово-інвестиційного потенціала промисленного підприємства.

Ізложение основного матеріалу. Змінення, що відбуваються в економіці країни, потребують якісно нового підходу до питанням оцінки фінансово-інвестиційного потенціала підприємств, змінення підходу до значимості та необхідності оцінки як важливого елемента фінансового состояння підприємства в цілях. Ісключительне значення отримується в определеній такої якісної величини, яка характеризує стабільність, надійність підприємства як партнера в ринкових відносинах, його здатність маневрувати фінансовими ресурсами для ефективної підприємницької діяльності. Важливим є обґрунтування методики визначення фінансової устойчивості підприємств, основних критеріїв та показників її визначення, трансформація самого підходу до порядку та місця цієї оцінки в системі фінансового аналізу. В свою очільсть, встановлення факторів змінення фінансової устойчивості, можливостей управління внутрішніми та пристосуванням до зовнішніх змін буде способовати укріпленню фінансової устойчивості підприємств [13].

Обеспечение фінансово-інвестиційного потенціала промисленного підприємства вимагає проведення глибокого аналізу фінансово-інвестиційного состояния підприємства як більш точна оцінка результатів з допомогою різних методик. [1].

С збільшенням економічної свободи, підприємства промисленності пришли до питання вибору стратегії забезпечення та розвитку підприємства, вибору джерел та форм фінансування. Головна мета діяльності підприємства – як і при яких умовах використовувати фінансово-інвестиційні ресурси, та як наслідок ефективне розвиток виробництва та отримання максимальної прибутку. Исходя з цього, можна виділити наступні завдання для аналізу фінансово-інвестиційного потенціала підприємства:

- своєчасне визначення та устроння недостатків в фінансово-інвестиційній діяльності підприємства та пошуку резервів забезпечення фінансово-інвестиційного потенціала підприємства та його платежеспособності;
- дослідження можливих фінансово-інвестиційних результатів та розробка моделей фінансово-інвестиційного потенціала при різних можливих варіантах комбінування використовуваних джерел;
- розробка відповідних мероприятий, стратегій та заходів для досягнення ефективного використання фінансово-інвестиційних ресурсів та укріплення фінансово-інвестиційного потенціала підприємства.

Фінансово-інвестиційний потенціал підприємства формує об'єктивне фінансове становище підприємства.

Так, наприклад, В.В. Ковалев предлаєт оцінювати фінансове становище з точки зору краткосрочної та довгострокової перспектив. В первому случаї критеріями оцінки фінансового состояння підприємства є його ліквідність та платежеспособність, то єсть здатність своєчасно та в повному обсязі виконувати расчети по краткосрочним обов'язкам. С позиції довгострокової перспективи фінансове становище підприємства характеризується структурою джерел та залежністю підприємства від зовнішніх інвесторів та кредиторів.

В.А. Артеменко та М.В. Беллендір визначають фінансове становище як комплексне поняття, яке характеризується системою показників, які відображають наявність, розмежування та використання фінансових ресурсів підприємства; як характеристику його фінансової конкурентоспособності, виконання обов'язків перед державою та іншими економічними суб'єктами. Діяльність будь-яких товарно-матеріальних цінностей та трудових ресурсів супроводжується створенням та расходуванням фінансових ресурсів, а це означає, що фінансове становище підприємства відображає всі сторони діяльності [2].

А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев виражают фінансове становище підприємства в зв'язку з структурою його активів та пасивів, то єсть залежністю підприємства та його джерел [3].

Фінансове становище підприємства виражається в зв'язку з структурою його активів та пасивів, то єсть залежністю підприємства та його джерел. Для виживання в умовах ринкової економіки та не допустити банкрутства підприємства, потрібно знати, як управляти фінансово-інвестиційними ресурсами, які мають бути структурою капіталу по складу та джерелам створення, яку долю

должны занимать собственные средства, а какую – заемные [4].

Целью анализа финансово-инвестиционного потенциала предприятия становится объективная оценка текущего состояния и перспектив развития предприятия, с учетом существующего положение в отрасли в определенный промежуток времени, и соответствующих экономических стратегий предприятия [5].

С. Лосева, В. Зубкова и А. Накивайло под финансово-инвестиционным потенциалом понимают совокупность финансовых и инвестиционных ресурсов предприятия, позволяющие ему осуществлять эффективную инвестиционную деятельность, направленную на обеспечение его эффективной и устойчивой хозяйственной деятельности [15]. То есть, составляющими финансово-инвестиционного потенциала финансовый потенциал и инвестиционный потенциал предприятия. По их мнению, финансовый потенциал характеризуется финансовой независимостью предприятия, его финансовой устойчивостью и кредитоспособностью (ликвидностью).

В свою очередь, инвестиционный потенциал хозяйствующего субъекта складывается под влиянием двух основных групп факторов:

- факторы, обуславливающие накопление инвестиционных ресурсов предприятия;
- факторы, влияющие на формирование инвестиционных потребностей предприятия [15].

Классификация факторов, определяющих финансово-инвестиционные показатели, является основой классификации резервов. Существует два типа резервов. Резервные запасы, которые необходимы для непрерывной ритмичной деятельности предприятия, и резервы, которые являются не использованными возможностями роста производства, улучшения его качественных показателей [6].

Финансовое состояние предприятия характеризуется системой показателей, отражающих наличие, размещение и использование финансовых ресурсов предприятия. Оно является результатом взаимодействия всех элементов системы финансово-инвестиционных отношений и поэтому определяется совокупностью производственно-хозяйственных факторов. Анализ финансово-инвестиционного потенциала предприятия – предполагает предварительную оценку финансово-инвестиционного состояния предприятия, и включает:

- анализ валюты баланса – изменения суммы значений показателей актива и пассива баланса. Уменьшение, отражает снижение объема производства и может являться причиной неплатежеспособности предприятия, поэтому нормальным считается увеличение валюты баланса;

- анализ структуры актива баланса – определения долей внеоборотных и оборотных активов, стоимости материальных оборотных средств, величины ликвидности со сроком погашения менее года и более года, величины свободных денежных средств предприятия в наличной (касса) и безналичной (расчетный, валютный счета) формах и краткосрочных финансовых вложений;

- анализ структуры пассива баланса - при анализе структуры пассива баланса (обязательств предприятия) определяется соотношение между заемными и собственными источниками средств предприятия, динамика и структура кредиторской задолженности, её удельный вес в пассивах предприятия;

- анализ структуры запасов и затрат предприятия - анализ запасов и затрат для определения финансовой устойчивости предприятия.

- анализ структуры финансово-инвестиционных результатов деятельности предприятия - оценка динамики показателей платежеспособности и рентабельности, выявляются и измеряются различные факторы, оказывающие влияние на динамику показателей [7].

Оценка финансово-инвестиционного потенциала показывает, по каким определенным направлениям необходимо осуществлять работу по усовершенствованию деятельности. В соответствии с этими результатами оценки можно определить эффективные способы улучшения обеспечения финансово-инвестиционного потенциала в определенный период деятельности [8].

Финансовое состояние – это комплексное понятие, которое характеризуется системой показателей, отражающих наличие, размещение и использование финансовых и инвестиционных ресурсов предприятия. Финансовое состояние является своего рода индикатором, характеризующим жизнеспособность организации, и одним из основных критериев ее конкурентоспособности [9].

Основными элементами анализа финансово-инвестиционного потенциала предприятия являются:

- состав и структура активов (имущество материальных и нематериальных ценностей, являющихся ресурсами производственно-

хозяйственной деятельности предприятия), их состояние и динамика;

- состав и структура пассивов (собственного и заемного капитала), их состояние и динамика;

- абсолютные и относительные показатели финансово-инвестиционной устойчивости предприятия и оценка изменений ее уровня;

- платежеспособность предприятия и ликвидность активов баланса, [10].

Развитие любого предприятия зависит от эффективности использования всех имеющихся ресурсов. Важность проблемы обеспечения финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия определяется значением финансово-инвестиционных ресурсов в реализации поставленных задач по обеспечению деятельности предприятия. Наличие определенных ресурсов в необходимых объемах является важным условием эффективного осуществления процесса производства, и в последующем осуществление инвестиционной деятельности.

Исследование теоретических и методических основ формирования финансово-инвестиционного потенциала предприятия и разработка стратегий по повышению эффективности его использования необходимо для повышения эффективности деятельности как отдельного предприятия, так и всей отрасли в рамках региона и целой страны. [11]

Оценку обеспечения финансово-инвестиционного потенциала рекомендуется проводить по следующей схеме:

- оценка своевременности и целесообразности проведения анализа обеспечения финансово-инвестиционного потенциала предприятия;

- определение задач проведения анализа финансово-инвестиционного потенциала предприятия;

- анализ фактор воздействия на финансово-инвестиционный потенциал предприятия (факторы внешней среды предприятия; поставщиков, конкурентов, потребителей; факторы внутренней среды предприятия);

- разработка поэтапного плана анализа обеспечения финансово-инвестиционного потенциала предприятия;

- осуществление анализа элементов финансово-инвестиционного потенциала предприятия. [12]

На рисунке 1 предложена модель оценки обеспечения финансово-инвестиционного потенциала предприятия. Комплексная оценка используется для сопоставления результатов хозяйственной деятельности предприятия в определенном временном интервале. В результате определяется обобщенная интегральная оценка (показатель), с помощью которой удается дать количественную и качественную характеристику динамики развития финансово-инвестиционного потенциала предприятия.

Для анализа фактического уровня обеспечения финансово-инвестиционного потенциала предприятия

решаются следующие задачи:

- выбор комплекса показателей для каждой категории составляющих финансово-инвестиционного потенциала предприятия;

- определение системы нормативных показателей;

- установление рекомендуемых значений контрольных показателей (максимально или минимально допустимые) для каждой категории составляющих потенциалов, то есть построение условной эталонной модели.

- выбор стратегий обеспечения и развития финансово-инвестиционного потенциала на основе сопоставления нормативных значений и индивидуального уровня финансово-инвестиционного потенциала предприятия.

Необходимость построения модели связана с тем, что рассчитанные коэффициенты сами по себе не несут значительной смысловой нагрузки и поэтому необходимо сравнение значений коэффициентов со значениями каких-то установленных нормативов – «внешних» показателей;

Финансово-инвестиционный потенциал предприятия можно рассматривать так же с точки зрения резервов улучшения

производственно-хозяйственной деятельности промышленного предприятия Резервы – это неиспользованные возможности (потенциальные возможности) повышения эффективности производства. Выявление резервов и определение путей и сроков их обеспечения являются основными задачами экономического анализа потенциала предприятия.

Итак, экономический потенциал – это категория более широкая, чем просто ресурсы, резервы или производственная мощность. Таким образом финансово-инвестиционный потенциал – это способность экономического субъекта эффективно использовать имеющиеся ресурсы в достижении поставленных целей; а также альтернативные возможности сохранения своего положения и дальнейшего развития в будущем, адаптироваться к изменяющимся условиям внешней среды.

Анализ финансово-инвестиционного потенциала предприятия имеет комплексный характер, так как потенциал образуется с учетом сочетания нескольких факторов (ресурсы, резервы, результаты, предпринимательские способности), которые выступают объектами анализа обеспечения финансово-инвестиционного потенциала.

В теории менеджмента отсутствует единый методологический подход к эффективному обеспечению финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия [14]. Результаты анализа существующих методик, практическая необходимость в доступном и обоснованном методе управления позволили разработать механизм обеспечения финансово-экономического потенциала промышленного предприятия. Под механизмом обеспечения потенциала понимается последовательный комплекс процессов (планирования, организации, контроля, мотивации), характеризующихся набором взаимосвязей и взаимодействий и призванных решать вопросы формирования и развития финансово-инвестиционного потенциала предприятия, уровня и эффективности его использования.

Рис. 1. Модель оценки обеспечения финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия (составлено автором)

Механизм обеспечения финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия предполагает следующее:

1) планирование включает в себя целеполагание и выявление проблем, связанных с величиной, уровнем и эффективностью использования и обеспечения финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия.

2) организация включает в себя конкретизацию задач, разработка и реализация мероприятий по организации и обеспечению финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия.

3) контроль включает в себя проверку эффективности реализации целей, достоверности полученных результатов (рис. 2).

Традиционно оценка уровня обеспечения финансово-инвестиционного потенциала (ФИП) включает следующие этапы [17]:

1. Определение уровней ФИП и их характеристики (высокий уровень - деятельность предприятия прибыльна, финансовое положение стабильно; средний уровень - деятельность предприятия прибыльна, однако финансовая стабильность во многом зависит от изменений, как во внутреннем, так и во внешней среде; низкий уровень - предприятие финансово нестабильное)

2. Оценка ФИП по финансово-инвестиционным показателям - экспресс-анализ финансово-инвестиционных показателей ликвидности, платежеспособности, рентабельности, финансовой устойчивости, реальных и финансовых инвестиций, чистого потока денежных средств предприятия. Разнообразие финансовых процессов, большое количество финансовых показателей, разница в уровне их

критических оценок, степень их отклонений от фактических значений, и сложности, возникающие в оценке финансовой устойчивости организаций, рекомендуется проводить интегральную рейтинговую оценку ФИП, которая включает подготовительный и расчетный этапы [18].

3. Оценка ФИП по критерию «возможность привлечения дополнительного капитала». Возможность обеспечения реализации наиболее эффективных форм вложения капитала, направленных на расширение потенциала предприятия, зависит от инвестиционной привлекательности предприятия, является системой экономических отношений между субъектами хозяйствования по поводу эффективного развития бизнеса и поддержания конкурентоспособности за счет внутренних и внешних инвестиционных источников. Следовательно, уровень ФИП по критерию «возможность привлечения дополнительного капитала» также будет определяться степенью привлекательности предприятия для потенциального инвестора [18].

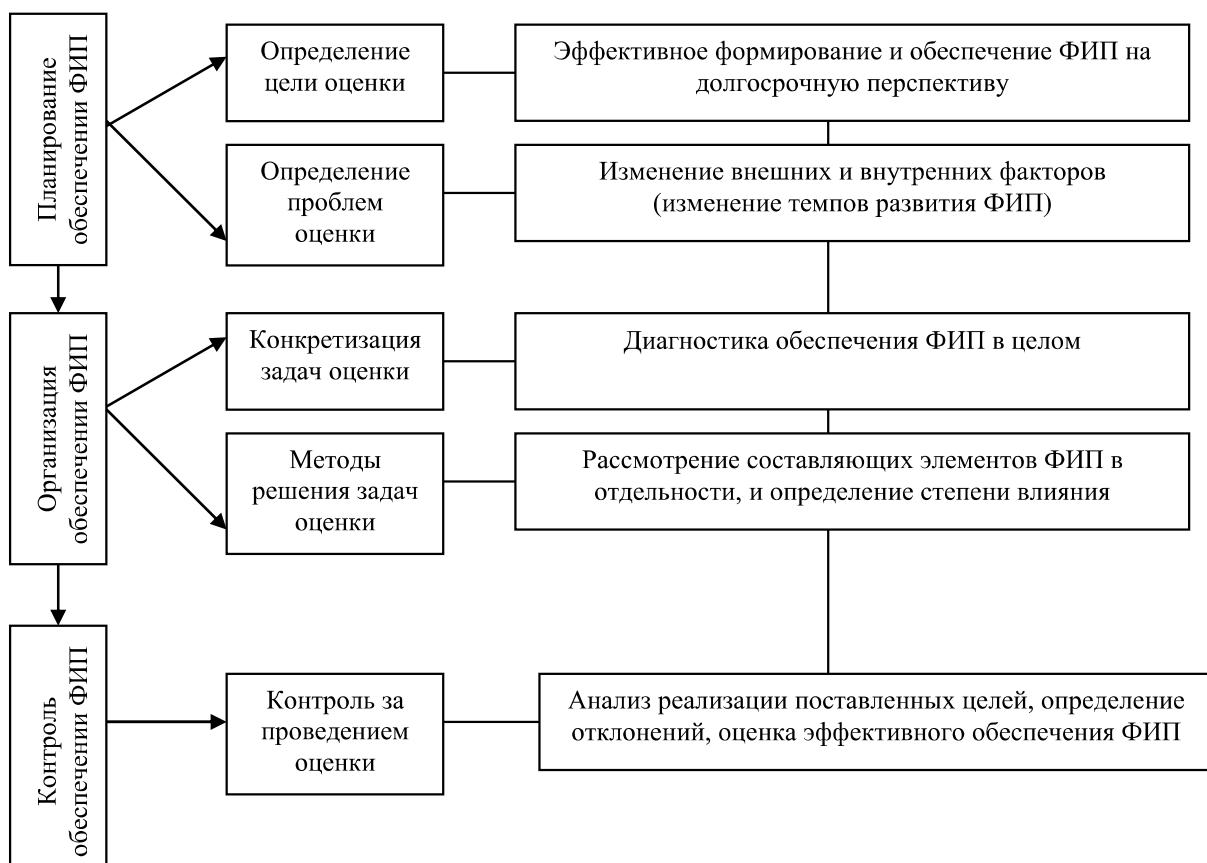

Рис. 2. Механизм оценки обеспечения финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия (составлено автором)

Оценка уровня ФИП по критерию «возможность привлечения дополнительного капитала» проводится в два этапа:

I этап - идентификация заемщика независимо от характера предстоящей кредитной сделки, которая позволяет четко определить характер деятельности заемщика (коммерческая фирма, банк, частное лицо) и наметить определенный набор показателей для оценки инвестиционной привлекательности.

II этап - оценка кредитной истории заемщика и его коммерческой репутации с помощью формальных показателей, которые рассчитываются на основании данных финансовой отчетности заемщика, и неформальных показателей, которые могут быть оценены только экспертным путем. Комплексная оценка финансовой отчетности является структурным анализом деятельности заемщика.

4. Комплексная оценка ФИП на основе расчета интегрального показателя оценки обеспечения ФИП промышленного предприятия.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Кустова, Т.Н. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учебное пособие. - Рыбинск: РГАТА, 2007. – 200с.
2. Аллавердян, В.В Инвестиционный перелом или об инвестиционной привлекательности российских предприятий // Вопросы экономике. – 2008. – №2. – С. 26.
3. Матвеева, Н. Диверсификация предприятий корпоративных структур и их инвестиционная привлекательность / Н. Матвеева // Общество и экономика. – 2008. - №10-11. – С.88-89.
4. Фомин, П.А., Старовойтов М.К. Особенности оценки производственного и финансового потенциала промышленного предприятия // Среднее профессиональное образование. – 2005. - № 11. – С. 24-37.
5. Грабовский, И.С. Финансовый потенциал предприятия. //Экономический вестник Донбасса – 2006.-№1(3).- С.7
6. Поздеев, В.Л. Методика оценки финансовой устойчивости предприятий // Экономический анализ теория и практика. – 2005. – №24. – С.54-56
7. Создание ОАО ТАИФ-НК и его современный этап. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.taifnk.ru/press/advertisement/?action=ITEM&doc=86>
8. Ильшева, Н.И., Крылов С.И. Анализ финансового состояния как основа целевого прогнозирования финансовых потоков организаций // Экономический анализ: теория и практика. – 2007. - №8. – С. 11-15.
9. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: Учебное пособие /А.И.Алексеева, Ю.В.Васильев, А.В., Малеева, Л.И.Ушвицкий. - М.: Финансы и статистика, 2006. - 528 с.
10. Крейнина, М.Н. Финансовый менеджмент: Учебное пособие. – М.: Издат-во «Дело и Сервис», 2008. –304 с.

- 11 Баканов, М. И. Теория экономического анализа: учебник / М. И. Баканов, М. В. Мельник, А. Д. Шеремет; под ред. М. И. Баканова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 536 с.
12. Гиляровская, Л. Т. Экономический анализ: учебник для вузов / Л. Т. Гиляровская [и др.]; под ред. Л. Т. Гиляровской. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.– 527 с.
13. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій [Електронний ресурс]. Лист Державної податкової адміністрації України № 759/10-20-2117 від 27.01.1998 р. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GDPI1722.html. – Назва з домашньої сторінки Internet.
14. Клейнер, Г.Б. Механизмы принятия стратегических решений на промышленных предприятиях (результаты эмпирического анализа) / Г.Б. Клейнер. – М. : ЦЭМИ, 1998. – 78 с. – (Препринт / Рос. акад. наук, Центр. экон.-мат. ин-т; WP/198/040).
15. Лосева С.А. Финансово-инвестиционный потенциал предприятия и его влияние на управление инвестициями / С.А.Лосева, В.И.Зубкова, А.В.Накивайло: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.cci.zp.ua/invest/article/knp20_7.doc
16. Кириченко К. Т. Аналіз діяльності підприємств в умовах світової фінансово-економічної кризи [Текст] / К. Т. Кириченко // Економіка, фінанси, право. – 2009. – № 8. – С. 18 – 24.
17. Гнип Н.О. Управління фінансовим потенціалом підприємства як складова фінансового менеджменту / Н.О. Гнип // Розвиток фінансових відносин в умовах трансформаційних процесів: український вимір: матеріали симпозіуму Харківського інституту фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі. – Х.: ХІФ УДУФМТ, 2009.- С. 145-146.
18. Фомин П.А Особенности оценки производственного потенциала промышленных предприятий: Библиотека экономиста: бізнес-планирование, бюджет / П.А. Фомин, М.К. Старовойтов: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.cis2000.ru/1/37_1.shtml - 81k

УДК 338.48-44

НОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТУРИЗМУ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Транченко Л.В. д.е.н., професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, Уманського національного університету садівництва, Умань (Україна)

Транченко Л.В. Нові підходи до розвитку аграрного туризму в сільській місцевості

У статті розглядаються можливі заходи щодо розвитку аграрного туризму в сільській місцевості. Аналізується досвід закордонних країн, який показує важливість цієї сфери для розв'язку соціальних і територіальних питань. Оцінюється можливий економічний ефект реалізації заходів щодо розвитку сільського туризму Україні. Доведено, що в Україні необхідно розробляти державні програми розвитку туризму. У результаті, агротуристичні об'єкти можуть розраховувати на одержання фінансової допомоги. Обґрунтовано, що світовий досвід показує, що розвиток сільського туризму розглядається як діяльність, альтернативна сільському господарству. Сільське господарство не може на сьогодні запропонувати шляхи суттєвого покращення ситуації на селі, і тому саме сільський туризм, з огляду на перспективи його розвитку, може забезпечити певну економічну стабільність. Саме сільський туризм пропонує сучасному туристичному ринку новий вид діяльності – економічної за формулою, рекреаційної, екологічної за сутністю, соціальної за спрямуванням.

Ключові слова: туризм, туристична діяльність, туристичні підприємства, туристичні агентства, сільський туризм, зелений туризм, сільська місцевість, розвиток туризму, агротуристичні об'єкти.

Транченко Л.В. Новые подходы к развитию аграрного туризма в сельской местности

В статье рассматриваются возможные меры по развитию аграрного туризма в сельской местности. Анализируется опыт зарубежных стран, который показывает важность этой сферы для развития социальных и территориальных вопросов. Оценивается возможный экономический эффект реализации мероприятий по развитию сельского туризма Украины. Доказано, что в Украине необходимо разрабатывать государственные программы развития туризма. В результате, агротуристические объекты могут рассчитывать на получение финансовой помощи. Обосновано, что мировой опыт показывает, что развитие сельского туризма рассматривается как деятельность, альтернативная сельскому хозяйству. Сельское хозяйство не может сегодня предложить пути существенного улучшения ситуации на селе, и поэтому именно сельский туризм, учитывая перспективы его развития, может обеспечить определенную экономическую стабильность. Именно сельский туризм предлагает современном туристическом рынке новый вид деятельности – экономической по форме, рекреационной, экологической по сути, социальной по направлению.

Ключевые слова: туризм, туристическая деятельность, туристические предприятия, туристические агентства, сельский туризм, зеленый туризм, сельская местность, развитие туризма, агротуристические объекты.

Tranchenko L. New approaches to the development of agricultural tourism in rural areas

This article discusses the possible measures to promote agricultural tourism in rural areas. The experience of foreign countries, which shows the importance of this sector for the development of social and territorial issues. Estimated potential economic impact implementation of measures to promote rural tourism in Ukraine. Proved that Ukraine needs to develop a state program of tourism development. As a result, agro-tourist facilities may be eligible for financial assistance. It is proved that the world experience shows that the development of rural tourism is seen as an activity, alternative agriculture. Agriculture can not now propose ways to significantly improve the situation in rural areas, and therefore it is rural tourism, given the prospects of its development, may provide some economic stability. It offers modern rural tourism travel market a new type of activity - in the form of economic, recreational, environmental essentially social direction.

Keywords: tourism, tourism activities, tourism enterprises, travel agencies, rural tourism, green tourism, rural tourism development, agro-tourist facilities.

Постановка проблеми. Туризм стає все більш важливим для економіки України. Значення туризму для місцевої економіки міняється по всій території нашої країни. Деякі місця мають величезні інвестиції в туристичну галузь, а інші відстають. Проте, розвиток туризму є потенціалом для малого бізнесу. Із збільшенням безпеки для міжнародних поїздок і подорожей багато сільських туристичних компаній з'являються на ринку з своїми пропозиціями. Багато хто з них з низьким рівнем ризику сільських районів покладається на туризм як на важливу частину економіки.

За часів змін і невизначеності в сільській місцевості, коли багато сіл і сільських господарств знаходяться в занепаді, то їм необхідно адаптуватися, щоб залишитиса не тільки на карті, але і в бізнесі, а сільський (зелений) туризм представляє можливість стабільності і підтримки бізнесу і послуг, а також збереження села. Тому, проблемою, що потребує своєчасного рішення, є потреба в науково обґрунтованому аналізі мотивації розвитку сільського туризму в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості практики і наукові основи розвитку сільського туризму за кордоном і в нашій країні викладені в працях таких вітчизняних та зарубіжних авторів, як Т.В. Гринько [1], О. Давидова [2], В. Б. Кобржицький [3], П.М. Макаренко [4], А.С. Малиновський [5], І. Петенко [6], Н. А. Пугач [7], С. В. Хлопяк [8] та інші.

Мета наукової статті. У зв'язку з цим, мета цієї статті полягає у наданні науково-методичного підходу щодо визначення основних